

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1169/2016
09.03.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у спору тужиоца АА из ..., кога заступа Драшко Петров, адвокат из ..., против тужене Библиотеке „ББ“ из ..., коју заступа Драган Антић, адвокат из ..., ради оцене законитости отказа уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1101/15 од 17.12.2015. године, у седници одржаној 09.03.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1101/15 од 17.12.2015. године.

Образложење

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1101/15 од 17.12.2015. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Сурдулици П1 265/14 од 26.02.2015. године, којом је поништено решење директора тужене број 396/2012 од 31.10.2012. године и тужена обавезана да тужиоца врати на рад, призна му сва права по основу рада и накнади трошкове парничног поступка у износу од 177.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд испитао је побијану пресуду на основу чл. 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из чл. 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Због битне повреде из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревидент указује, ревизија се не може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је професор разредне наставе са VII степеном стручне спреме. Пре 2010. године био је директор тужене Библиотеке, а по престанку функције директора, 17.03.2010. године, закључио је

са туженом уговор о раду на неодређено време, по коме је обављао послове и разне задатке библиотекара. Тужена је 15.08.2012. године донела Правилник о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији радних послова код тужене, према коме је радно место библиотекара, на коме је тужилац радио, укинута. Потом је 27.08.2012. године тужена упутила дописе директним и индиректним корисницима буџета и Националној служби за запошљавање, Филијала ... - Испостава ..., којима је тражила да се изјасне да ли имају потребе за професором разредне наставе са положеним стручним испитом за библиотекара и радним искуством. На све ове дописе одговор је био негативан. Решењем директора туженог од 31.10.2012. године тужиоцу је отказан уговор о раду због технолошких, економских и организационих промена код тужене и укидања радног места библиотекара. Тужиоцу је исплаћена отпремнина у износу од 107.764,00 динара. У поступку је утврђено да послови библиотекара и даље постоје код тужене и да је обзиром на обим послова потребан један извршилац, али да је тужена била у обавези да изврши рационализацију послова и смањи број запослених. Процена тужене је била да сви остали радници (8) имају дужи радни стаж и вишу стручну спрему, на основу чега је одлучено да тужилац у поступку буде проглашен „технолошким вишком“. Такође, у складу са том одлуком, решено је да сада послове библиотекара обављају виши књижничари и књижничари, који су довољно квалификовани за обављање послова библиотекара и поседују лиценце за рад.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су закључили да је тужиоцу незаконито престао радни однос отказом уговора о раду и обавезали тужену да тужиоца реинтегрише.

У конкретном случају, тужиоцу је отказан уговор о раду на основу чл. 179. став 1. тачка 9. Закона о раду - због престанка потребе за обављањем послова на којима ради услед технолошких, економских и организационих промена код тужене. Ради се о пословима библиотекара, које је тужилац обављао као једини извршилац и које радно место је укинута доношењем Правилника о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији радних места код тужене од 15.08.2012. године.

Према члану 1. Закона о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/2009), тим законом утврђује се општи интерес у култури, начин остваривања општег интереса у култури и обављање културних делатности, права, обавеза и одговорности Републике Србије, аутономних покрајина и општина, градова и Града Београда (у даљем тексту јединица локалне самоуправе) у култури, као и услови за деловање свих субјеката у култури. Према чл. 8. став 1. тачка 10. овог закона, културном делатношћу, у смислу овог закона, сматрају се, између осталог, библиотечко-информационе делатности. На права, обавезе и одговорности запослених у установама (у овом случају у установи културе) примењују се општи прописи о раду, ако законом није друкчије одређено.

Према чл. 9. став 5. Закона о одређивању максималног броја запослених у локалној администрацији („Службени гласник РС“, бр. 104/2009), у поступку утврђивања статуса нераспореденог запосленог у органу јединице локалне самоуправе и утврђивања да за радом запосленог престаје потреба у установи,

привредном друштву и другом облику организовања у обзир се узимају резултати рада и имовно стање, у складу са применом општих прописа о раду и на начин и у обиму који су утврђени у тим прописима.

Према чл. 45. став 2. Закона о библиотечко-информатичкој делатности („Службени гласник РС“, бр. 52/11), стручне библиотечке послове обављају књижничари, виши књижничари, библиотекари и дипломирани библиотекари. Према чл. 36. став 2. истог закона, националне стандарде за јавне и друге типове библиотека доноси министар надлежан за културу на предлог Народне библиотеке Србије, Библиотеке Матице Српске и Библиотечких стручних удружења. На основу тога, после доношења побијаног решења, министар културе и информисања донео је Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности, који је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 39/13. Према одељку 2, тачка 3., који се односи на библиотечко-информационе стручњаке, најмањи број потребних библиотечко-информационих стручњака у јавној библиотеци према броју становника је, између осталог, један дипломирани библиотекар, односно библиотекар и један виши књижничар, односно књижничар на 6000 до 8000 становника за градске, односно општинске јавне библиотеке.

Чланом 13. Закона о облигационим односима прописано је начело забране злоупотребе права. Тачније, забрањено је вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато.

У поступку је, управо на основу исказа директора тужене, утврђено да послови библиотекара и даље постоје код тужене, што значи да потреба за обављањем тих послова није престала, а тужилац је као једини библиотекар те послове обављао код тужене. Притом, пре отказа уговора о раду тужена није поштовала члан 9. став 5. Закона о одређивању максималног броја запослених у локалној администрацији. Чак и под претпоставком да је та потреба за радом библиотекара престала, што у овом случају није испуњено, обавеза тужене би била да у поступку утврђивања статуса нераспоређеног запосленог узме у обзир резултате рада и имовно стање, а не дужи радни стаж и вишу школску спрему од школске спреме коју тужилац има, што у овом случају не могу бити критеријуми.

Како је решење туженог правилно поништено као незаконито, тужена је обавезана да тужиоца реинтегрише, што је правна последица незаконите одлуке послодавца о престанку радног односа, на основу чл. 191. став 1. Закона о раду.

У ревизији тужене понављају се жалбени наводи, који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, коју прихвата у целини и Врховни касациони суд.

На основу чл. 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић